

Eesti Konjunkturiinstituut
Estonian Institute of Economic Research

Eesti toidukaupade positsioon siseturul 2016. aastal

Tallinn
Detsember 2016

Tellija: Maaeluministeerium

Projektgrupi koosseis: Piret Hein, Pille Vahtramäe, Vilja Vähi, Pille Aruvee, Viivika Savina, Ingrid Niklus, Mati Reiman, Marje Josing

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

Tel 668 1242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel tuleb viidata allikale.

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
Metoodika.....	5
Tulemused.....	7
Tabelid ja joonised.....	9
1. Kodumaiste ja imporditud tavatoidukaupade sortiment, jaehinnad ja osakaal käibes	9
2. Kaupluste omamärgitoodete, kodumaiste ja imporditud toidukaupade ja jookide hinnavõrdlus.....	14
3. Mahetoidukaupade ja -jookide sortiment, hinnavõrdlus tavatoodetega.....	15

Sissejuhatus

Siseturg on Eesti toiduainetööstusele olnud läbi aegade peamine müügikoht. Ostueelistuste uuringud on näidanud, et Eesti tarbija eelistab küll kodumaist toitu (2016. aastal kaks kolmandiku tarbijatest) kuid olenevalt tootegrupist tuleb tootjatel vähem või rohkem konkureerida ka importtoodanguga.

Käesoleva uuringu eesmärgiks oli välja selgitada Eesti toidukaupade positsioon siseturul, nii kauplustes pakutavate toodete sortimendi nimetuste osas kui ka osakaaluna kaupluste käibes. Uuriti ka kodumaiste ja importkaupade hinnatasemetete erinevust. Uuringu tulemusi võrreldi 2010. aastaga, mis võimaldab hinnata Eesti toodangu konkurentsipositsiooni muutumist.

Kaubaketid on aina aktiivsemalt pakkumas nn. omamärgi tooteid, mis konkureerivad analoogsete bränditoodetega peamiselt hinna alusel. Antud töös kogusime infot ja analüüsisime kuivõrd erineb kaubanduse omamärgitoodete jaehind sarnaste bänditoodete hinnast.

Uuringu kolmandas osas selgitati välja ka kodumaiste mahetoidukaupade -ja jookide sortimendi laius ning müügikäive ja viidi läbi hinnavõrdlus tavatoodetega.

Metoodika

Kodumaiste ja imporditud tavatoidukaupade sortiment, jaehinnad ja osakaal käibes

Kaupluste sortimendivaatlus viidi läbi nelja suurema toidukaupluste keti (Maxima, Selver, Coop, Rimi) suuremates kauplustes 2016. aasta septembri jooksul. Vaatluse alla kuulusid ainult tavatooted, mitte mahetooted. Sortimendiuuringus fikseeriti kodumaiste ja imporditud toodete sortimendi laius, toodete hinnad ja pakendi suurused. Keskmise sortimendi ja keskmiste hindade arvutamisel arvestati kauplusekettide osakaalusid müügikäibes.

Tulemuste võrdlemiseks 2010. aastaga kasutati Konjunktuuriinstituudi poolt samades kauplustes tehtud sarnase uuringu andmeid. 2016. aasta uuringus ei ühti mõnede tooterühmade sortimendi laiuse ja hindade kriteeriumid 2010. aasta uuringuga (need kaubad on tabelites märgitud).

2016. aasta septembris läbiviidud tavatoidukaupade vaatluse all oli 24 kaubagrupi, mille sortimendi laius määratleti järgnevate kriteeriumite järgi: piim, juust (laagerdatud poolkõva), määردهjuust, jogurt, või, kohupiim, jäätis (0,4-1-liitrisel topsis ja karbis), toiduõli, veiseliha (jahutatud, maitsestatamata), sealiha (jahutatud, maitsestatamata), linnuliha (jahutatud, maitsestatamata), lihakonservid, keeduvorstid ja viinerid, suitsuvorstid, suitsuliha, leib, nisujahu, küpsised, õlu, viin, mahlad ja nektarid, kae-rahelbed, konservkurk, värske kala.

Lisaks fikseeriti igas kaupluses kodumaiste ja imporditud tavatoidukaupade hinnad järgmisi põhimõtteid järgides:

1. piim – 1-liitrisel kile- ja purepakendis 2,5% ja 3,5% maitsestatamata lehmapiim
2. juust – maitsestatamata Edam, Gouda, Tilsit, v.a alla 200 g viilutatud väikepakendid
3. määردهjuust – karpides määرده- ja toorjuustud
4. jogurt – 125-500 g (mets)maasikajogurtid
5. või – vähemalt 80% rasvasusega maitsestatamata või
6. kohupiim – 200-250 g pakid, 300-500 g torud
7. vanilj jäätis 0,8-1-liitrisel pakendis
8. toiduõli – 1-liitrisel kuumpressitud rapsiõlid
9. veiseliha – jahutatud, maitsestatamata guljašš, strogonov
10. sealiha – jahutatud, maitsestatamata kaelakarbonaad, kondita praetükk
11. linnuliha – jahutatud, maitsestatamata broileri kintsud
12. lihakonservid – koduloomadest ja –lindudest, v.a pasteetid
13. keeduvorstid ja viinerid – kõik, v.a alla 200 g viilutatud väikepakendid
14. suitsuvorstid – kõik täis-, pool- ja toorsuitsuvorstid, v.a alla 200 g viilutatud väikepakendid
15. suitsuliha – kõik, v.a alla 200 g viilutatud väikepakendid
16. leib – kõik, v.a tasku-, tera- ja koorikleivad ja käsitööleivad

17. nisujahu – kõik, v.a käsitööjahud ja täisterajahud
18. küpsised – enamlevinud kõvad ilma täidise ja katteta pakiküpsised
19. õlu – 0,33-0,5-liitrised plekkpurgid, ka alkoholita
20. viin – alkoholisisaldusega 35-45%, 0,7-1-liitrised pudelid
21. mahlad ja nektarid – 1-liitrised õunamahlad
22. kaerahelbed – maitsestatamata tavalised, röstitud ja kiirkaerahelbed
23. konservkurk – terved lisanditeta marineeritud kurgid kuni 1-liitristes klaaspurkides
24. värske kala – forell (või forellifilee)

Kaupluste omamärgitoodete, kodumaiste ja imporditud tavatoidukaupade ja -jookide hinnavõrdlus

Hinnavõrdlus viidi läbi nelja suurema toidukaupluste keti (Maxima, Selver, Coop, Rimi) kauplustes. Kodumaiste ja imporditud toidukaupade ja jookide hinnavõrdlusele kaasati kuni 5 madalama kilo- või liitrihinnaga (munadel 10 tk) toodet. Kusjuures ühes tootegrupis võeti võrdlusele sama arv kodumaiseid ja imporditud tooteid. Keskmiste hindade arvestamisel võeti arvesse kauplusekettide osakaalusid müügikäibes.

Kodumaiste mahetoidukaupade ja -jookide sortiment, hinnavõrdlus tavatoodetega ja müügikäive

Kodumaiste mahetoidukaupade ja -jookide sortimendivaatlused viidi läbi 2016. aasta 12.-20. septembrini kuues Tallinna toidukaupluses (Selver, Rimi sh. Talu Toidab ala, Stockmann, Ökosahver, Mahemarket, Biomarket). Vaatluse käigus registreeriti kodumaise mahetootete nimetus, tootja, pakendi suurus ja hind. Eraldi tootenimetusega loeti ära kõik kohalikud mahetooted, mille nimetus, tootja või pakendi suurus oli erinev. Maitse- ja ravimtaimede sortimenti vaadati ka neljas apteegis (Benu, Aphoteka, Südameapteek, Ülikooli Apteek). Lisaks saadi Ökosahvrast infot selle kohta, milliseid mahetooted müüdi 2016. aasta suvekuudel – need liideti sortimendi nimekirja. Mahetoodete jaehindadega võrdlemiseks koguti ka mõningate sarnaste ja sama suurte pakenditega tavatoodete hinnad Tallinna kolmest suurest ketikauplusest: Järve Selverist, Sikupilli Prismast ja Ülemiste Rimist ning maitse- ja ravimtaimede osas eespoolnimetatud apteekidest. Tavatoodete hulgast valiti võrdluseks Eesti tootjate, üksikjuhtudel Eesti pakendajate, tooted.

Mahetoidukaupade ja -jookide müügikäibe väljaarvutamiseks liideti jaekaubanduse mahetoidukauba ja -jookide müügikäibed (kodumaised ja importtooted) ning mahetootjate poolt tarbijatele otse müüdnud toodangu väärtus. Selleks küsitleti suuremaid toidukauba ketikauplusi, mahepoode ja maheetootjaid. Saadud tulemust võrreldi Statistikaameti 2015. aasta toiduainete jaemüügi andmetega.

Tulemused

Sortiment

Eesti Konjunktuuriinstituudi poolt 2016. aasta septembris läbiviidud sortimendi- ja hinnavaatluse käigus kaardistatud tootegruppides oli kodumaiste tavatoodete osakaal sortimendis kokku 58%. Suurim kodumaiste toodete osakaal sortimendis oli vaatluse all olnud kauplusekettidest Selveris (64%). Järgnesid Coopi (60%) ja Rimi (54%) ning väikseim kodumaiste toodete osakaal sortimendis oli Maximas (46%).

Kodumaiste toodete osakaal sortimendis oli suurim keeduvorstide ja viinerite (96%), leiva (95%) ja piima (91%) tootegrupi sortimendis. Importkauba osakaal sortimendis oli suurim toiduõli (94%), küpsiste (81%), kaerahelveste (80%) ja kala (79%) tootegrupis.

2016. aastal oli kodumaiste toodete valik suurem imporditud toodetest 16-s kaubagrupis, 2010. aastal 13-s kaubagrupis (kokku oli 24 kaubagruppi).

2016. aastal suurenes 2010. aastaga võrreldes kohalike toodete sortiment 24-st tootegrupist 12-s (piim, määrdemuust, jogurt, veiseliha, suitsuvorst, suitsuliha, leib, nisujahu, õlu, viin, mahl ja kaerahelbed). Importtoodete sortiment suurenes 9 tootegrupis (jogurt, või, toiduõli, linnuliha, suitsuliha, õlu, viin, mahl ja konservkurk).

Kõige laiem oli õlle sortiment, mida oli keskmiselt 190 nimetust kaupluse kohta (88 kodumaist ja 102 imporditud). Jogurtit oli 126 nimetust (83 kodumaist ja 43 imporditud), viina 119 nimetust (43 kodumaist ja 75 imporditud), mahla 115 (32 kodumaist ja 83 imporditud) ja suitsuliha 114 nimetust (101 kodumaist ja 13 imporditud).

Juhtpositsioonil sortimendi kasvus oli õlu, kus valik kaupluses kasvas 42 kohaliku ja 40 importõlle võrra (s.h. ka alkoholivabad õlled) 2016. aastal võrreldes 2010. aastaga. Kodumaise leiva sortiment suurenes 15, mahlal 7 ja jogurtil 3 toote võrra keskmiselt kaupluses. Lisaks õllele oli importtoodetest suurim kasv sortimendis viinal (19), mahlal (18) ja jogurtil (10).

Kodumaiste keeduvorstide ja viinerite valik on vähenenud 21 toote võrra (2010. aastal 93, nüüd 72 nimetust keskmiselt kaupluses).

Hinnad

Kodumaised tooted on säilitanud oma hinnaelise. 24 vaatluse all olnud kaubagrupist olid kodumaised tooted odavamad 18-s kaubagrupis ja importtoodete hind odavam 6 kaubagrupi osas (jäätis, sealiha, lihakonservid, keeduvorstid ja viinerid, kaerahelbed, konservkurgid). Samad importtooted olid odavamad ka 2010. aastal.

Jaekaupluste **omamärgitooded** on enamasti odavamad kui analoogsed kodumaised tootja kaubamärgi kaubad. Kõige suurem oli kaupluste omamärgitoodete ja kodumaise tootja kaubamärgi toodete hinna vahe joogivee puhul.

Osakaal käibes

2016. aasta uuringusse kaasatud jaekettide hinnangul oli kaubakäibes kodumaiste toodete osakaal kokku 65% ja imporditud toodetel 35%. Jaekettidest suurim kohaliku toidukauba osatähtsus käibes oli Coopis (80%), järgnesid Selver (68%), Rimi (57%) ja Maxima (53%).

Eesti toidukauba positsioon paranes 2016. aastal võrreldes 2010. aastaga 13 tootegrupi käibes (piim, määrejuust, toiduõli, lihakonservid, keeduvorstid ja viinerid, suitsuvorstid, suitsuliha, nisujahu, küpsised, õlu, mahl, kaerahelbed ja konservkurgid). Importtoodete osakaal käibes kasvas 9 tootegrupis (juust, jogurt, või, kohupiim, jäätis, veise-, sea- ja linnuliha ja leib). Leiva puhul oli määrav Fazeri tootmise ümbersuunamine Lähti ja Leetu.

Mahetooted

Kodumaiste mahetoodete sortiment jätkas 2016. aastal laienemist ulatudes 1409 tooteni (tabel 3.1). Laienenud on piimatoodete, maitse- ja ravimtaimede, köögiviljade, töödeldud puuviljade ja marjade ning muude mahetoidukaupade gruppi kuuluvate toiduainete valik. Teistes tootegruppides on sortiment jäänud enam-vähem samaks või mõnevõrra hoopis vähenenud. Enim mahetooteid oli maitse- ja ravimtaimede ning teede tootegrupis, suur valik oli endiselt ka teravilja- ja jahutooteid ning töödeldud puuvilju ja marju. Kõige kiirem sortimendi laienemine on viimasel aastal toimunud piimatoodete ning maitse- ja ravimtaimede osas. Kõige rohkem on aastaga vähenenud mee ning pagari- ja kondiitritoodete sortiment.

Suurima valikuga mahetoidukaupade ja -jookidega kauplus Eestis on endiselt Ökosahver, milles oli 2016. aasta septembri vaatluse ajal 717 kodumaist mahetoodet. Sortimendi osas järgnesid Rimi Hüpermarketi Talu Toidab ala 372 mahetootega, Mahemarket 275 ja Biomarket 204 eesti mahetootega. Apteekidest oli enim kodumaiseid maitse- ja ravimtaimi ning teesid müügil jätkuvalt Ülikooli Apteegis.

2016. aasta septembris võrreldi kodumaiseid mahe- ja tavatoodete jaehindu kauplustes. Mahetoode- te jaehind on oluliselt kõrgem kui tavatoodete hind (erandiks on vaid taimeteed). Kõige suurem oli mahe- ja tavatoote hinnaerinevus köögiviljal (tabel 3.2). Mahepeakapsas maksis septembris koguni 5,5 korda rohkem kui tavapeakapsas, mahepeet 5 ning maheporgand 4,7 korda rohkem kui vastav tavatoode. Kõige väiksem hinnaerinevus oli mahe- ja tavaraviteedel. Tabelis toodud maheraviteed maksid septembris kõik mõnevõrra vähem kui vastavad tavateed.

Mahetoidukaupade ja -jookide müügi käive oli 2015. aastal suurema (mahetoodete) turuosaga jae- kaupluste hinnangul 12,08 miljonit eurot. Sellest 27% ehk 3,22 miljonit eurot moodustas kodumaine mahetoidukaupade ja -jookide müügi käive ning ülejäänud (73%) importmahetoodete müügist saadud tulu. Need andmed ei sisalda mahetoodete otsemüüki (laatadel, turgudel, internetis, otse oma talust jne), mis tootjate hinnangul ulatub 45%-ni tootjate müügi mahust. EKI ekspertarvutuste kohaselt võiks kogu kodumaiste mahetoodete jaemüügi maht (s.t nii kauplused kui otsemüük) olla ligi 5 miljo- nit eurot.

Statistikaameti andmetel oli 2015. aasta toiduainete jaemüük spetsialiseerimata kauplustes, kus on ülekaalus toidukaubad, joogid ja tubakatooted 1,4 miljardit eurot. Sellest mahetoodete osa oli EKI andmetel 0,9% (ilma otsemüügita).

Tabelid ja joonised

1. Kodumaiste ja imporditud tavatoidukaupade sortiment, jaehinnad ja osakaal käibes

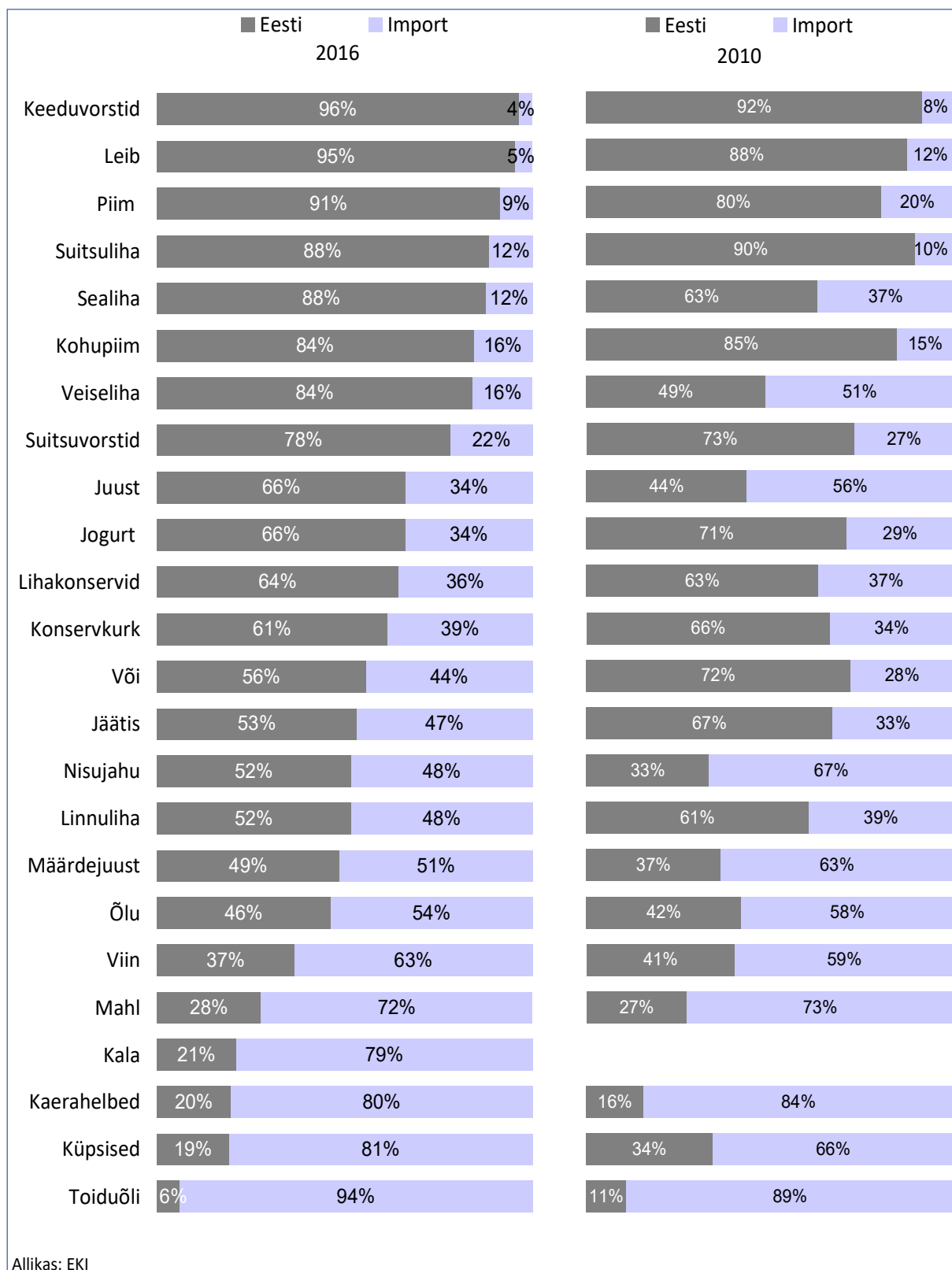
Tabel 1.1. Kodumaiste ja importkaupade sortimendi laius (nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

Kaubagrupp	2016	2016	2010	2010
	Eesti kaup	Import	Eesti kaup	Import
Piim	16	1	13	3
Juust*	54	28	88	113
Määrdejuust	24	25	22	38
Jogurt	83	43	80	33
Või	7	6	8	3
Kohupiim	68	13	70	13
Jäätis*	32	28	98	48
Toiduõli	4	62	7	54
Veiseliha	9	2	6	7
Sealiha	12	2	16	9
Linnuliha	14	13	17	11
Lihakonservid	15	8	19	11
Keeduvorstid, viinerid	72	3	93	9
Suitsuvorstid	73	21	66	24
Suitsuliha	101	13	92	11
Leib	76	4	61	9
Nisujahu	6	5	3	5
Küpsised*	21	90	57	109
Õlu	88	102	46	63
Viin	43	75	39	57
Mahlad, nektarid	32	83	24	65
Kaerahelbed	2	8	1	8
Konservkurk	16	10	18	9
Värske kala*	2	8		

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

- juust: 2016.aasta sortimenti kuulusid ainult laagerdatud poolkõvad, 2010. aastal kõik juustud
- jäätis: 2016. aasta sortimendis ainult 0,4-1 liitrisel topsis ja karbis jäätised, 2010. aastal kõik jäätised
- küpsised: 2016. aastal sortimendis ainult küpsised, 2010. aastal ka küpsiselaadsed tooted
- värske kala: 2010. aastal vaatlusesse ei kuulunud

Joonis 1.1. Kodumaise kauba osatähtsus sortimendis (% nimetuste arvust)

Tabel 1.2. Kodumaiste ja importkaupade keskmised hinnad (€/kg)

	2016	2016	2010	2010
	Eesti kaup	Import	Eesti kaup	Import
Piim (2,5%-3,5% 1-L kile- ja purepakk)	0.65		0.58	0.53
Juust (Edam, Gouda, Tilsit)*	7.62	11.92	6.02	10.63
Määrdejuust (karpides)*	7.05	9.75	6.21	7.52
Jogurt (125-500 g maasikajogurt)*	3.15	3.72	2.31	2.92
Või (vähemalt 80% maitsestatamata või)	6.91	8.61	6.02	7.73
Kohupiim (200-500 g pakid ja torud)	3.32		2.69	2.61
Jäätis (vanilj jäätis 0,8-1 liitrisel pakis)	2.76	2.65	2.41	2.02
Toiduõli (1-L kuumpressitud rapsiõli)	1.60	1.89	1.91	1.56
Veiseliha (guljašš, strogonov)*	9.87		6.59	8.21
Sealiha (kaelakarbonaad, praetükk)*	5.65	5.40	5.35	5.08
Linnuliha (broileri kintsud)	2.99	3.30	2.84	2.84
Lihakonservid (kodulooma ja –linnu)	8.27	6.48	6.47	3.30
Keeduvorstid, viinerid	4.73	4.36	4.09	2.78
Suitsuvorstid	9.65	13.81	7.58	12.96
Suitsuliha	8.48	8.62	6.49	15.79
Leib (v.a.tasku-, tera- ja koorikleib)	1.67	1.85	1.63	1.47
Nisujahu (v.a. käsitöö- ja täisterajahu)	0.71	0.78	0.60	0.67
Küpsised (ilma täidiseta pakiküpsised)	3.53	3.66	3.06	4.10
Õlu (0,33-0,5 L plekkpurgid)	2.32	2.98	1.74	2.02
Viin (35-45% 0,7-1 L pudelid)	22.42	25.17	15.02	23.56
Mahlad, nektarid (1 L õunamahlad)	1.10	1.81	1.01	1.05
Kaerahelbed	1.79	1.60	1.56	1.35
Konservkurk (1 L klaaspurgis terve kurk)	2.61	2.17	2.12	1.97
Värske kala (forell või forellifilee)		10.87		

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

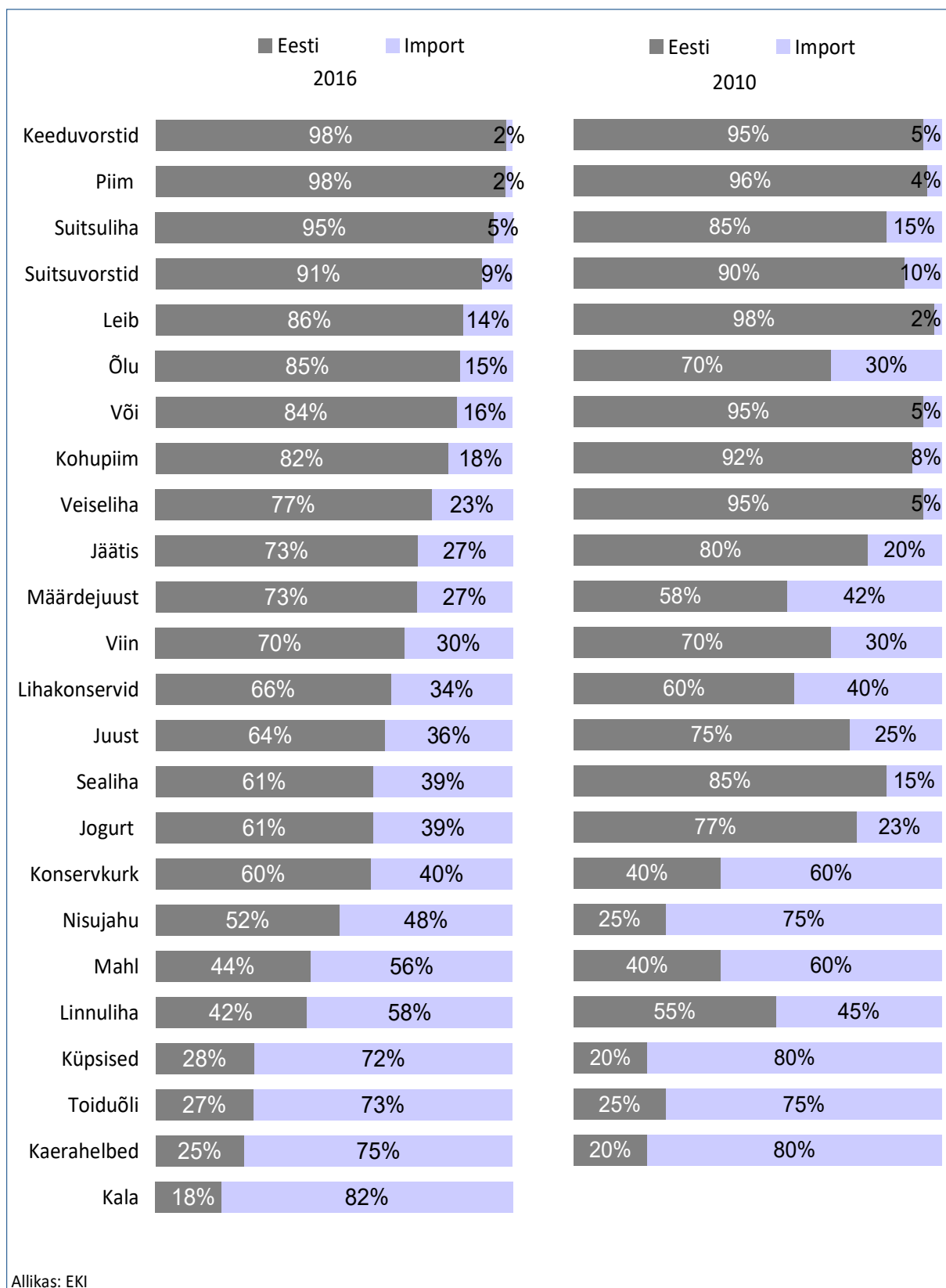
- juust - 2010. aastal olid hinna aluseks poolkõvad ja kõvad juustud
- määrdejuust - 2010. aastal olid hinnas määrde- ja sula- ning toorjuustud
- jogurt - 2010. aastal olid hinnas kõik väiksemad kui 0,5 l jogurtid
- veiseliha - 2010. aastal kogu veiseliha
- sealiha - 2010. aastal kogu sealiha

Tabel 1.3. Kodumaiste ja importkaupade osakaal tootegrupi käibes %

	2016 Eesti kaup	2016 Import	2010 Eesti kaup	2010 Import
Piim	98	2	96	4
Juust	64	36	75	25
Määrdejuust	73	27	58	42
Jogurt	61	39	77	23
Või	84	16	95	5
Kohupiim	82	18	92	8
Jäätis	73	27	80	20
Toiduõli	27	73	25	75
Veiseliha	77	23	95	5
Sealiha	61	39	85	15
Linnuliha	42	58	55	45
Lihakonservid	66	34	60	40
Keeduvorstid, viinerid	98	2	95	5
Suitsuvorstid	91	9	90	10
Suitsuliha	95	5	85	15
Leib	86	14	98	2
Nisujahu	52	48	25	75
Küpsised	28	72	20	80
Õlu	85	15	70	30
Viin	70	30	70	30
Mahlad, nektarid	44	56	40	60
Kaerahelbed	25	75	20	80
Konservkurk	60	40	40	60
Värske kala	18	82		

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Joonis 1.2. Kodumaise kauba osatähtsus käibes

2. Kaupluste omamärgitoodete, kodumaiste ja imporditud toidukaupade ja jookide hinnavõrdlus

Tabel 2.1. Eesti, imporditud ja kaupluste omamärgitoodete jaehinnad kauplustes (€/kg)

	Toote päritolu			Eesti toote hinnaindeks, kui kaupluste omamärgitoodete=100
	Eesti toode	Import-toode	Kaupluste omamärgitoodete	
Või (maitsestatamata)	6.85	8.29	5.07	135.0
Maasikajogurt (1 kg pure)	1.57	-	1.23	128.5
Maasika joogijogurt (1 kg kile)	1.07	-	0.88	120.6
Sulatatud juust karbis (maitsestatamata)	5.72	7.38	4.85	117.8
Koorejäätis (1 l vanilje)	5.34	3.90	4.82	110.9
Puurikana munad (M 10 tk ;€/10tk)	1.35	1.24	1.17	115.6
Nisujahu (2 kg pakend)	0.58	1.06	0.43	136.5
Kaerahelbed (500 g maitsestatamata)	1.31	1.29	0.99	132.5
Seakaelakarbonaad (maitsestatamata, jahutatud tükina või lõikudena)	6.04	5.25	6.35	95.2
Maksapasteet	5.12	-	4.94	103.8
Terved marineeritud suured kurgid (kuni 1 kg ; €/kg neto ehk kurgi kaalus)	3.81	3.78	3.01	126.7
Maasikamoos	5.51	5.82	3.78	145.9
Rapsiõli	1.84	1.70	1.26	145.8
Pelmeenid lihaga (300-500 g pakend)	3.81	3.76	2.93	130.2
Lehttaigen, pärimi-lehttaigen (ca 500 g)	2.65	2.18	1.91	138.6
Õunamahl (1 l pure, plast)	1.08	1.88	0.89	121.7
Gaseeritud joogivesi maitsestatamata (1,5l; v.a mineraalvesi; €/l)	0.35	0.37	0.18	198.1
Gaseerimata joogivesi maitsestatamata (1,5l; v.a mineraalvesi; €/l)	0.38	0.35	0.22	174.2

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

3. Mahetoidukaupade ja -jookide sortiment, hinnavõrdlus tavatoodetega

Tabel 3.1. Kodumaiste mahetoidukaupade sortiment Eesti kauplustes (toodete arv)

	2010	2011*	2012	2013	2014**	2015	2016
Piimatooted	29	25	72	69	76	86	124
Lihatooted	26	27	28	30	68	107	109
Munad	2	3	5	10	13	8	9
Mesi, meetooted	12	14	19	42	43	70	44
Tera-, kaunvilja ja õlitooted	132	184	250	328	293	304	282
sh teravilja- ja jahutooted						206	199
pagari- ja kondiitritooted						83	65
kaunviljatooted						8	12
õlid						6	6
Kartul, köögivili	109	62	111	174	111	184	209
sh kartul						18	8
köögiviljad						132	167
köögiviljad töödeldult						34	34
Puuvili, marjad ja neist tooted	78	92	139	208	153	178	202
sh puuviljad, marjad						31	28
puuviljad, marjad töödeldult						147	174
Beebitoidud						9	12
Maitse-, ravimtaimed, teed, kohv	205	147	221	314	210	275	312
Maiustused	6	5	8	50	55	75	79
Valmistoidud, magustoidud						9	6
Alkohol						1	3
Muud (seened, lina- ja kanepitooted)				9	9	8	18
Kokku	599	562	853	1234	1031	1328	1409

2010-2014.a kvartaalsed andmed, 2015. ja 2016.a september + eelmiste kuude hooajalised kaubad.

*sept, dets

**märts, juuni

Allikad: EMOR (2011-2014), Eesti Konjunktuuriinstituut (2010, 2015, 2016)

Tabel 3.2. Kodumaiste mahetoodete ja tavatoodete jaehinna erinevused Eesti kauplustes 2016. aasta septembris (tavatoote jaehind=100)

Mahetoode	Tavatoode	Mahetoote hind (tavatoode=100)
Piimatooted		
Mahepiim 4% (1-liitrine pakend)	Tavapiim 3,5% (1-liitrine pakend)	161
Mahepiim 4% (1-liitrine pakend)	Tavataispiim 3,8-4,6% (1-liitrine pakend)	119
Maitsestatamata mahejogurt	Maitsestatamata tavajogurt (suurtootja)	88
Mahekohupiim vaniljega	Tavakohupiim vaniljega (suurtootja)	164
Mahejuust (poolkõva)	Tavajuust (poolkõva, suurtootja)	207
Mahešokolaadijäätis (>400g pakend)	Tavašokolaadijäätis (>400g pakend)	257
Munad		

Mahetoode	Tavatoode	Mahetoote hind (tava-toode=100)
Mahemuna M (10 tk)	Tavamuna M (10 tk)	231
Mahemuna L (10 tk)	Tavamuna L (10 tk)	252
Lihatooted		
Mahelihaveise hakkliha jahutatud	Tavalihaveise hakkliha jahutatud	95
Maheveise hakkliha jahutatud	Tavaveise hakkliha jahutatud	154
Mahelihaveise antrekoot jahutatud	Tava lihaveise antrekoot jahutatud	100
Mahelihaveise välisfilee jahutatud	Tava lihaveise välisfilee jahutatud	107
Mahelihaveise kuubikud jahutatud	Tavalihaveise kuubikud jahutatud	151
Mahetäissuitsuvorst	Tavatäissuitsuvorst	178
Teravilja- ja jahutooted		
Mahenisujahu (püül)	Tavanisujahu (kõrgem sort, suurtootja)	337
Maherukkijahu	Tavarukkijahu (suurtootja)	324
Maheodrajahu	Tavaodrajahu (suurtootja)	225
Mahekaerahelbed	Tavakaerahelbed (suurtootja)	207
Pagari- ja kondiitritooted		
Maheleib	Tavaleib	312
Maheleib	Tavaleib käsitöö	200
Kartul		
Mahekartul lahtine	Tavakartul lahtine	296
Mahekartul pakitud	Tavakartul pakitud	171
Köögivilid		
Maheporgand lahtine	Tavaporgand lahtine	467
Maheporgand pakitud	Tavaporgand pakitud	282
Mahekaalikas	Tavakaalikas	292
Mahepeet	Tavapeet	492
Mahepeakapsas	Tavapeakapsas	546
Maheküüslauk	Tavaküüslauk	176
Puuviljad ja marjad		
Maheõun	Tavaõun	165
Maheastelpajumoos	Tavaastelpajumoos	108
Mahemaasikamoos	Tavamaasikamoos	227
Mahemustikamoos	Tavamustikamoos	242
Maheõunapüree	Tavaõunamoos	510
Mahevaarikamoos	Tavavaarikamoos	237
Mahe õunamahl naturaalne (0,5-1-liitrine pakend)	Tavaõunamahl naturaalne (0,75-1-liitrine pakend)	137
Mesi		
Mahemesi lisandita (400-500g pakend)	Tavamesi lisandita (400-500g pakend)	154
Maitse- ja ravimtaimed, -teed		
Mahekibuvitsatee	Tavakibuvitsatee	88
Mahekummelitee	Tavakummelitee	94
Mahenõmm-liivatee	Tavanõmm-liivatee	74
Mahepiparmünditee	Tavapiparmünditee	83
Õlid		
Maherapsiõli	Tavarapsiõli (suurtootja)	459

Mahetoode	Tavatoode	Mahetoote hind (tava-toode=100)
Maherapsiõli	Tavarapsiõli (väiketootja)	147

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Tabel 3.3. Kodumaiste mahetoidukaupade ja tavatoodete jaehinnad Eesti kauplustes (€/kg km-ta)

	2009	2010	2011*	2012	2013	2014**	2015	2016
Piimatooted								
Mahepiim 4%, l	0.94	0.94	1.01	1.14	1.24	1.29	1.26	1.22
Tavapiim 3,5%, l	0.78	0.84	0.87	0.89	0.88	0.87	0.73	0.75
Tavatäispiim 3,8-4,6%, l							0.96	1.02
Maitsestatamata mahejogurt (400g pakend)	1.95	1.97	1.95	1.80	1.92	1.91	2.42	2.50
Maitsestatamata tavajogurt (400-500g pak.)	1.51	1.52	1.53			1.56	2.81	2.85
Mahekohupiim vaniljega	4.25	4.23	5.39	5.79	5.15	5.34	5.94	6.06
Tavakohupiim vaniljega	3.01	3.05	3.10				3.48	3.70
Mahejuust (poolköva)							14.55	14.99
Tavajuust (poolköva, suurtootja)							7.98	7.24
Mahešokolaadijäätis (>400g pakend)							14.87	14.75
Tavašokolaadijäätis (>400g pakend)								5.73
Munad								
Mahemunad M, 10 tk	3.34	3.39	3.11	3.42	3.07	2.92	3.24	3.15
Tavamunad M, 10 tk	1.36	1.33	1.28				1.43	1.36
Mahemunad L, 10tk							3.35	3.48
Tavamunad L, 10 tk							1.47	1.38
Lihatooted								
Mahelihaveise hakkliha jahutatud							8.03	8.60
Tavalihaveise hakkliha jahutatud							7.46	9.02
Maheveise hakkliha jahutatud			6.70	7.31	8.59	9.03	10.38	9.26
Tavaveise hakkliha jahutatud							5.36	6.01
Mahelihaveise antrekoot	11.72	11.54	12.25	12.18	13.73	15.68	12.59	12.45
Tavalihaveise antrekoot								12.44
Mahelihaveise välisfilee	12.65	12.76	13.79	14.14	15.73	16.39	15.32	19.90
Tavalihaveise välisfilee	10.02	9.62	14.46				11.49	18.66
Mahelihaveise kuubikud							13.31	15.05
Tavalihaveise kuubikud, strogonov, guljašš								9.99
Mahetalle tagatükk jahutatud							14.21	14.96
Mahetäissuitsuvorst								21.38
Tavatäissuitsuvorst								12.01
Teravilja- ja jahutooted								
Mahenisujahu (püül)	2.13	1.83	1.93	1.84	1.84	1.77	2.13	2.02
Tavanisujahu (k.s, suurtootja)	0.71	0.67	0.82	0.89	0.88	0.87	0.62	0.60
Maheerukkijahu	1.84	1.61	1.64	1.59	1.62	1.74	2.09	2.12
Tavarukkijahu (suurtootja)	0.71	0.73	0.86				0.75	0.66
Maheodrajahu	1.86	1.81	1.73	1.81	2.02	2.07	2.12	2.08
Tavaodrajahu (suurtootja)	0.76	0.75	0.94				0.97	0.92
Mahekaerahelbed							3.05	3.06

	2009	2010	2011*	2012	2013	2014**	2015	2016
Tavakaerahelbed							1.79	1.48
Pagari- ja kondiitritooted								
Maheleib	2.62	2.70	2.71	3.31	3.34	3.53	3.08	5.50
Tavaleib	1.67	1.59	1.71	1.72	1.80	1.83	1.43	1.76
Tavaleib käsitöö							2.42	2.75
Kartul								
Mahekartul, lahtine	0.77	0.74	0.74	0.75	0.83	0.78	0.79	1.06
Tavakartul, lahtine	0.40	0.39	0.51	0.31	0.38	0.37	0.24	0.36
Mahekartul, pakitud	1.27		1.40				1.03	1.36
Tavakartul, pakitud	0.67	0.62	0.75	0.55	0.78	0.88	0.76	0.79
Köögiviljad								
Maheporgand, lahtine	1.71	1.53	1.58	1.44	1.42	1.82	2.53	1.51
Tavaporgand, lahtine	0.42	0.35	0.41	0.43	0.43	0.49	0.28	0.32
Maheporgand, pakitud	2.35	2.17	2.80				3.59	2.89
Tavaporgand, pakitud	0.98	0.75	0.73	0.75	0.92	0.77	1.07	1.03
Mahekaalikas	1.61	1.55	1.55	1.57	1.62	1.35	3.80	1.88
Tavakaalikas	0.59	0.62	0.88				0.53	0.64
Mahepeet	1.60	1.37	1.33	1.37	1.52	1.67	2.00	1.89
Tavapeet	0.34	0.31	0.97				0.41	0.38
Mahepeakapsas	1.04	1.04		0.99	1.22	1.69	2.54	1.98
Tavapeakapsas							0.24	0.36
Maheküüslauk	10.03	9.38	13.38	9.84	9.87		11.15	16.85
Tavaküüslauk	3.34	5.11	6.18				7.22	9.59
Puuviljad ja marjad								
Maheõun	1.83	2.09	2.38	2.30	2.14	2.65	3.14	2.81
Tavaõun	1.32	1.31	1.82	1.69	1.64	1.88	2.25	1.71
Maheastelpajumoos	8.00	7.69	7.49	10.91	14.67	14.70	12.66	14.10
Tavaastelpajumoos	6.66							13.04
Mahemaasikamoos	8.41	9.23	10.59	13.09	13.34	13.80	14.74	14.41
Tavamaasikamoos	4.88	4.68	4.97				5.98	6.35
Mahevaarikamoos	8.93	9.27	10.30	11.67				14.69
Tavavaarikamoos	4.73	4.80	4.78				5.81	6.20
Mahemustikamoos	8.79	9.34	10.75	12.94	13.19	13.90	14.93	16.07
Tavamustikamoos	5.03	4.99	5.24				6.64	6.64
Maheõunapüree	4.79	4.83	6.40	5.83	6.27	9.20	7.50	15.46
Tavaõunamoos	4.16	4.20					2.97	3.03
Mahe õunamahl naturaalne (0,5-1-liitrine)							3.71	4.64
Tavaõunamahl naturaalne (0,75-1-liitrine)								3.39
Mesi								
Mahemesi (0,4-0,5 kg pakend)	12.81	13.20	12.81	12.11	12.68	12.65	16.95	15.96
Tavamesi (0,4-0,5 kg pakend)	8.28	8.55	9.05				9.90	10.39
Maitse- ja ravimtaimed (10 g hind)								
Mahekibuvitsatee, -marjad	0.27	0.29	0.30	0.32	0.35	0.30	0.33	0.39
Tavakibuvitsatee, -marjad	0.30	0.35	0.36				0.48	0.45
Mahekummelitee	0.90	0.90	1.00	1.00	1.01	1.15	1.13	0.89
Tavakummelitee	0.71	0.77	0.93				0.76	0.94
Mahenõmm-liivatee	0.92	0.92	0.98	1.02	0.99	1.10	1.05	1.04
Tavanõmm-liivatee								1.40

	2009	2010	2011*	2012	2013	2014**	2015	2016
Mahepiparmünditee	0.89	0.88	0.90	0.96	0.97	1.01	1.03	0.89
Tavapiparmünditee	0.79	0.91	1.03				1.13	1.07
Õlid								
Mahepärsiõli							6.78	8.34
Tavapärsiõli (suurtootja)								1.82
Tavapärsiõli (väiketootja)								5.69

Kvartaalsed andmed, v.a. 2015. aastal, kui teostati hinnavaatlus ainult septembris.

2011-2014. aastatel võisid hinnavõrdluses olla teised indikaatoritooted ja pakendi suurused kui ülejäänud aastatel.

*sept, dets

**märts, juuni

Allikad: EMOR (2011-2014), Eesti Konjunkturiinstituut (2009, 2010, 2015, 2016).